

SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVA

Podle výzvy plk. ing. Jačka ve VM č. 3/69 chci vyjádřit své názory k problému individuální služební přípravy velitelského sboru. Tyto názory budu opírat o výsledky experimentu u našeho okruhu.

Jaké vidím nedostatky v dosavadní individuální služební přípravě velitelského sboru

1. Nejvyšší недостаток je v dosavadní roztržitém individuální služební přípravě a v jejím nesprávném časovém rozložení do celoročního výcvikového cyklu. Důstojníci jsou v průběhu výcvikového cyklu vytrháváni a odvoláváni od řešení běžných úkolů a nemají čas na přípravu ke školení.

2. Dosavadní způsob školení není perspektivní s ohledem na úkoly operační, taktické, odborné a bojové přípravy. Toto opožďování teorie za praxí má mnohdy za následek chaos v hlavách lidí při organizaci výcviku.

3. Je značný nesoulad mezi operační, taktickou, odbornou a metodickou přípravou pro jednotlivé funkční stupně. Chtěli jsme např., aby velitel pluku byl nejlepší střelec z tanku u pluku na úkor nejlepšího organizátora apod.

4. Podcenili jsme samostatné studium. Studovalo se živelně a formálně a výsledky studia jsme nevyhodnocovali.

5. Nekvalitní výuka. Ve výuce prakticky nepoužíváme vyučovací techniku. I když učitel zůstane nesporně i nadále ve vyučovacím procesu hlavní postavou, do učebního a vzdělávacího procesu musí vstoupit v rozsáhlém měřítku nový činitel, tj. vyučovací technika.

V době raketové techniky a samočinných počítačů probíhá naše individuální příprava pomalým, málo efektivním hro-

madným verbálním vyučováním. Zůstali jsme na stupni manufaktury. Individualizace vyučovacího procesu naráží na nepřekonatelné potíže. Chybí specializované učebny s moderní technickou dokumentací, diafilmy, diapositivy, magnetofonové nahrávky apod.

6. Nedostatečně využíváme výcvikovou a technickou základnu. Technická základna vyučovacího procesu je i přes svou nákladnost mimořádně důležitá hlavně pro efektivnost školení. Nedostatečná výcviková a technická základna podstatně snižuje autoritu školení vůbec.

Důstojnické školy svazků — snaha o efektivnější formu individuální služební přípravy

Ve snaze řešit některé nedostatky v individuální služební přípravě důstojníků jsme u okruhu experimentálně zkoušeli důstojnické školy svazků. Chtěli jsme tak zajistit vyšší odbornou a pedagogickou úroveň školení, zvýšit efektivnost přípravy důstojníků jejich krátkodobým uvolněním od běžných denních povinností, soustředit jejich pozornost na vlastní školení a konečně dosáhnout i plné účasti na školení. Šlo tedy o interní přípravu důstojníků za plného využití nejlepších učitelů svazků a za nejlepšího využití materiální základny svazků.

Tato forma školení učinila první krok v prosazování nových forem školení. Potvrdila to naprostá většina účastníků školení.

V čem vidím hlavní klady tohoto způsobu školení?

1. Zlepšili jsme podmínky pro osobní přípravu. Účastníci školení se mohli plně soustředit na školení, neboť nebyli v prů-

běhu školení vytrhávání a odvolávání k plnění úkolů, jak tomu bylo při školení u útvarů nebo svazků.

2. Dobu na osobní přípravu na jednotlivá zaměstnání mohli účastníci skutečně nerušeně využít. Seminární a studijní otázky mohli jsme zadávat včas, což se projevovalo na aktivitě při zaměstnáních. Důstojníci stanovenou dobu na samostatnou přípravu plně využívali a často i po této době studovali řády a předpisy.

3. Nový způsob školení vytvářel důstojníkům lepší podmínky k plnění úkolů u útvarů. Školení organizoval štáb svazku a okruhu. V průběhu celého roku nebyli důstojníci vytrhováni od výcviku žádnými dalšími školeními, což jim šetřilo další čas, který by museli věnovat na přípravu školení.

4. Podstatně se zvýšila účast na školení a u některých skupin dosahovala až 98 %. Chyběli prakticky jen nemocní.

5. Učitelé v jednotlivých skupinách se mohli na výuku lépe připravit a lépe ji materiálně zabezpečit. Lépe mohli využít materiální výcvikovou základnu svazku.

Tato nová forma individuálního školení důstojníků má však i **některé nedostatky**.

1. Největší vidím v tom, že vyučovací proces, i přes využívání výcvikové základny svazku, až na výjimky nedoznal technického pokroku. Z vyučujících nebyla sňata monotónní a rutinérská práce a nedostatečně používání vyučovací techniky jim neumožňovala volbu co nejpříměřnějších nosičů informace, účelné kombinace frontálního, diferencovaného a individuálního přístupu k účastníkům školení. I tam, kde mohli využít některou techniku, jako např. základny KRAKONOŠ, vyučovací proces probíhal starými způsoby proto, že chyběly technické kádry, které by pomohly učitelům s obsluhou složitých přístrojů, mechanismů a aparatur.

2. Organizační zabezpečení důstojnických škol, jakož i samotná výuka byla pro vyučující značným zatížením, protože výuku zabezpečovali i při plnění svých funkčních povinností. Důstojníkům některých odborností celková vyučovací doba prakticky po delší období přímo znemožňovala plnění jejich funkčních povinností, což mělo mnohdy nepříjemné dopady u jednotek.

3. Cyběly studijní pomůcky pro velké procento školených, což nepřispívalo k efektivnosti školení.

4. Složení skupin v některých odbornostech neodpovídalo (nestejně vojenské

vzdělání apod.), což značně ztěžovalo výuku vyučujícím.

Z uvedených kladů a nedostatků můžeme učinit jednoznačný závěr, že důstojnické školy svazků byly jen prvním krokem vpřed k zlepšení formy individuální služební přípravy velitelského sboru. I když celkové výsledky nebyly špatné, zůstávají důstojnické školy za potřebami odborné přípravy našeho velitelského sboru.

Možná perspektiva organizace individuální služební přípravy velitelského sboru

Jestliže již delší dobu proklamujeme, že rozhodující hybnou silou nejen ve společnosti, ale hlavně v armádě, je věda, pak z toho vyplývá přímo klíčové postavení všestranné připravenosti velitelského sboru armády.

V přípravě velitelského sboru budeme tedy hledat formy, které by odpovídaly nejen dnešní, ale i budoucí etapě vývoje armády. Bude třeba vytvořit takovou vzdělávací základnu, která by zabezpečovala

— návaznost na dlouhodobé vojenské školy;

— adaptaci vzdělávání formou postgraduálního studia v půl až ročních cyklech (po 5–8 letech po absolvování vojenské školy) přímo ve vojenských školách;

— rozšiřování vzdělání a přípravu kádrů k získání určitého typu specializované kvalifikace v krátkodobých důstojnických školách na vysoké technické vyučovací základně;

— všestranné podmínky a jasné cíle pro samostatné studium, které by přímo existenčně nutily vychovávat z každého důstojníka vychovatele sama sebe, učinit z objektu výchovy subjekt vlastní výchovy na základě vymezení přesného rozsahu vědomostí na jednotlivých funkcích.

Mělo by tedy jít o sladěný systém dlouhodobé a krátkodobé přípravy velitelského sboru v armádě.

Jsem přesvědčen, že dosavadní forma individuální služební přípravy jen na velitelských odborných shromážděních a velitelských zaměstnáních zastarala a nevyhovuje tempu vývoje armády. Tato forma byla i málo efektivní, zvláště v minulosti, kdy se téměř neučilo, ale zkoušelo to, co se neučilo.

Dávám tedy k posouzení tuto strukturu forem individuální služební přípravy velitelského sboru v naší armádě.

Poř. číslo	Kdo organizuje	Formy přípravy	Doba trvání
1	Velitel roty (baterie)	– samostatné studium důstojníků – metodická příprava poddůstojníků	Podle rozhodnutí velitele roty (baterie)
2	Velitel praporu (oddílu)	– samostatné studium důstojníků štábu praporu (oddílu) – metodická příprava velitelů čet a rot	Podle potřeb a rozhodnutí velitele praporu
3	Velitel pluku (samost. praporu)	– samostatné studium důstojníků štábu pluku (samost. praporu) – metodickou přípravou velitelů samost. plukovních (prapor.) jednotek cestou odborných náčelníků – metodický den (dny) před každým výcvikovým obdobím pro funkcionáře do velitelů rot v to – přezkoušení všech důstojníků ze stanoveného rozsahu pro danou funkci	Podle potřeb a rozhodnutí velitele pluku (samost. praporu) 1–2 dny za období podle potřeby v rozsahu podle rozhodnutí velitelů útvarů 1 × za 2 roky – 1 den
4	Velitel svazku	– samostatné studium důstojníků štábu svazku – přezkoušení velitelů útvarů, jejich zástupců a odborných náčelníků útvarů – přezkoušení důstojníků štábu svazku – velitelsko-metodické zaměstnání před zahájením výcvikového roku	Podle rozhodnutí vel. svazku 1 × za 2 roky 1 den 1 × za rok 2–3 dny
5	Velitel armády	– samostatné studium důstojníků štábu armády – přezkoušení velitelů svazků, armádních útvarů, jejich zástupců a odborných náčelníků – přezkoušení důstojníků štábu armády – velitelská a odborná shromáždění před zahájením výcvikového roku	Podle rozhodnutí velitele armády 1 × za 2 roky 1 den 1 × za rok 2–3 dny
6	Velitel okruhu (správy MNO)	– samostatné studium důstojníků štábu okruhu – přezkoušení velitelů armád, okruhových útvarů, jejich zástupců a odborných náčelníků – velitelská a odborná shromáždění – důstojnické školy pro důstojníky z celého okruhu (správy MNO) podle stanoveného časového plánu a podle tématiky, kterou stanovil velitel okruhu	Podle rozhodnutí velitele svazu 1 × za 2 roky 1 den 2–3 dny v roce 10–14 dní 1 × za 2 roky každý důstojník
7	VA-AZ	– postgraduální školení důstojníků – teorie velení — kursy	5 měsíců až 1 rok za 5–8 roků po vyjití vojenské školy podle funkčních stupňů 1–2 měsíce

Hlavní důraz v krátkodobém studiu bychom měli položit na samostatné studium a do důstojnických škol, v dlouhodobém studiu do postgraduálního školení. žadovat

Chceme-li samostatnému studiu věnovat náležitou pozornost, pak to bude vy-
— zpracovat a vydat rozsah problematiky, kterou každý funkcionář musí trvale ovládat;

— jednou za 2 roky náročně přezkoušet znalosti. Výsledky zapisovat do osobního spisu. Zkoušet ústně i písemnou formou. Důstojníkům, kteří budou při přezkoušení nevyhovující, dát možnost do 1/2 roku znovu přezkoušet.

Každý důstojník by měl cítit existenční potřebu studovat.

Důstojnické školy by měly být hlavní formou krátkodobé individuální služební přípravy velitelského sboru. Aby tento úkol mohly splnit, bylo by ji třeba organizovat centrálně na dobře vybudované učebně výcvikové základně, s kvalitními pedagogickými kádry a s využitím všech moderních a efektivních způsobů výuky. Vybudování takovéto základny bude finančně nákladné. Domnívám se však, že návratnost vynaložených nákladů by se brzy kladně projevila u štábů i vojsk.

Rozhodující pro efektivnost důstojnických škol bude správně postavená tematika z hlediska perspektivy výcviku štábů a vojsk.

Při stanovení tematiky vyjdeme ze zásady, že v důstojnické škole budeme učit

to, co důstojník bude perspektivně potřebovat k výkonu své funkce. Vyloučit z tematiky to, co může studovat samostatně.

Jistě postačí, aby každý důstojník prošel těmito důstojnickými školami jednou za 2 roky (výjimečně ročně).

Pro denní zaměstnání stanovíme 6 hodin a zbytek ponecháme na samostatné studium.

Metodickou přípravu je vhodné organizovat u útvaru anebo na velitelsko-metodických zaměstnáních svazků diferencovaně podle funkčních zařazení.

Krátkodobá velitelská (metodická) a odborná shromáždění (zaměstnání) mají za cíl ujasnit výcvik vojsk nebo štábů na nový výcvikový rok (období). Tematiku stanovují velitelé příslušného stupně podle potřeby.

Organizací dlouhodobé individuální přípravy bude vhodné pověřit Vojenskou akademii Antonína Zápotockého. Cílem tohoto školení by měla být adaptace dosavadního vzdělání o nové poznatky po absolvování školy a perspektivní školení k výkonu funkcí (včetně teorie řízení).

K otázkám teorie řízení by měla VA AZ organizovat krátkodobé kurzy, které by absolvovali důstojníci podle potřeby štábů. Hlavním cílem těchto kursů by měla být příprava na přechod k mechanizaci velení.

Politickou přípravu je vhodné organizovat u štábů a útvarů a v dlouhodobých kurzech. V důstojnických školách mít jen politické informace k aktuálním vně — i vnitropolitickým otázkám.

Vydává ministerstvo národní obrany ve Vydavatelství MAGNET, n. p.,
Praha 1, Vladislavova 26.

Vychází v Redakci vojenských odborných časopisů, šéfredaktor plukovník ing. Branislav RAPOŠ, tel. 2191/2293, zástupce plukovník ing. Jindřich MALINA, tel. 2191/2611.

Administrace Praha 1, Vladislavova 26, tel. 234356—9. Vychází 10× ročně.

Rozesílána podle zvláštního rozdělovníku.

Tiskne Naše vojsko, závod 01 Praha.

Redakce (tel. 2191/2611; 234356—9 1. 380). Plukovník ing. Jindřich Malina (vedoucí redaktor), podplukovník ing. Vladimír Grubner, podplukovník Josef Hekl, Soňa Šimandlová (technická redaktorka).

Redakční rada: plukovník ing. Miloš Brabenec, CSc., podplukovník ing. Miloš Doležal, podplukovník ing. Bohuslav Havlíček, plukovník ing. Antonín Jašek, CSc., generálmajor ing. Pravoslav Kalický, plukovník ing. Jaromír Langer, CSc., podplukovník ing. Jaromír Lank, CSc., plukovník ing. Josef Lázinka, generálmajor doc. ing. Václav Matička, CSc., podplukovník PhDr. Alois Michňák, plukovník ing. Karel Pezl, generálmajor ing. Vladimír Pícek, plukovník ing. Václav Smetana, plukovník gšt. ing. Miloš Svoboda, plukovník gšt. ing. Jiří Nečas, podplukovník ing. Edvard Vácha, generálmajor ing. Jan Voštera, generálporučík ing. Václav Vitanovský, plukovník ing. Jiří Zelenka.

Ročník XX. Toto číslo vyšlo v březnu 1970.